

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพ
ระบบการจัดการขยะมูลฝอยใน
แหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน

จัดทำโดย นางสาวอัจฉรา แสงทวีป
ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
สังกัด ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการ
สำนักงานเขตตลิ่งชัน

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๘
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำตลิ่งชัน

๒. หลักการและเหตุผล

การจัดการขยะเป็นปัญหาที่รัฐบาลเห็นความสำคัญและยกเป็นวาระแห่งชาติ และได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๘๙ ง ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ และมีหนังสือสั่งการรวมถึงแผนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ มีหลักสำคัญ คือ การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม และกำจัดโดยเทคโนโลยีที่เหมาะสม แบบผสมผสาน เน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนมาลงทุนหรือร่วมทุน รวมทั้งสร้างวินัยของคนในชาติสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชน นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย

กรุงเทพมหานครมีแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) เพื่อนำวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕ ไปสู่การเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” โดยกรุงเทพมหานคร จะเป็นเมืองหลวงของเอเชีย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในภูมิภาคอาเซียน และเอเชีย คนทั่วโลกเมื่อนึกถึงเอเชียจะนึกถึงเมืองกรุงเทพมหานครในฐานะเป็นเมืองชั้นนำ ในด้านเศรษฐกิจ ภาควิชาการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบาย น่าอยู่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยตลอดระยะเวลาของแผนฯ จะมีการขับเคลื่อนเมืองกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่ปลอดภัยมีสุขภาวะที่ดี เป็นเมือง Green City ที่น่าอยู่อาศัยสำหรับคนกรุงเทพมหานครทุกคน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การแพทย์ การศึกษา การท่องเที่ยว และความหลากหลาย ในเชิงวัฒนธรรม ด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนากรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตตลิ่งชันเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครในด้านสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบต่างๆ และในด้านการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวของเขตตลิ่งชัน เช่น ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ มหานครปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย ๑.๑ ปลอดภัยพิช เป้าประสงค์ ๑.๑.๒ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอย ตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย ๖.๓ ศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวระดับโลก เป้าประสงค์ ๖.๓.๑ ดำรงรักษาการเป็นเมืองจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวอันดับต้นๆ ของโลกไว้ตลอดไป

ตลาดน้ำตลิ่งชัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวของเขตตลิ่งชันที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพมหานคร ในเรื่องของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ มีอาหารรสชาติอร่อยไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวทั้งบนบก และในบริเวณโป๊ะแพ อีกทั้งมีไม้ดอกไม้ประดับ ผลไม้ อาหารคาว หวาน สินค้าที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อ ทำให้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ เป็นการสร้างรายได้ให้คนในพื้นที่ รวมถึงคนที่ประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งในแต่ละปีมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ส่งผลกระทบที่ตามมา คือ ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยจากแหล่งท่องเที่ยว ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น แต่ปัจจุบันตลาดน้ำตลิ่งชัน ยังไม่มีการบริหารจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม มีเพียงการวางถังขยะซึ่งเป็นถังรวมไว้สำหรับรองรับขยะมูลฝอยซึ่งกระจายตามจุดต่างๆ ของตลาดน้ำ และมีผู้ค้าเพียงบางส่วนที่คัดแยกขวดพลาสติก และจากการสังเกตยังคงมีการทิ้งเศษอาหารร่วมกับภาชนะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกระดาษ ถูพลาสติก ขวดแก้ว ขวดพลาสติก

จากสภาพปัญหาข้างต้น จะสะท้อนให้เห็นได้ว่า หากผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันและนักท่องเที่ยวมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปริมาณขยะมูลฝอยที่คงเหลือที่จะนำไปกำจัด จะมีปริมาณลดลงและสามารถกำจัดได้หมดในแต่ละวัน ซึ่งการคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรเพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนและเป็นการเปลี่ยนขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถขายได้ ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร เป็นต้น ให้มีมูลค่าจากการนำไปทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร ซึ่งสำนักงานเขตตลิ่งชันตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำตลิ่งชันดังกล่าว จึงได้จัดทำหัวข้อการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นให้ตลาดน้ำตลิ่งชันมีรูปแบบการจัดการด้านขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างจิตสำนึกให้ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้มีความรู้สึก ร่วมกันในการรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยและกรุงเทพมหานคร โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันอีกในครั้งต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน

๓.๒ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของตลาดน้ำตลิ่งชัน และส่งเสริมการท่องเที่ยว

๓.๓ เพื่อนำผลการศึกษาไปขยายผลให้กับสำนักงานเขต หรือหน่วยงานอื่นๆ

ดำเนินการต่อไป

๔. เป้าหมาย

๔.๑ ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๔.๒ ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน และนักท่องเที่ยว เข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในการจัดการ ขยะมูลฝอยกับสำนักงานเขตตลิ่งชัน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ต่อวัน

๔.๓ จัดทำรายงานผลการศึกษาคำปรึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอย ในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน ๑ ชุด

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่ **การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participation)**

หลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ซึ่งแบ่งระดับของการสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่ กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่าน เว็บไซต์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือ ร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็น หุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ดังนั้นทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ความรู้ภายนอกที่นำมาประกอบในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่
หลักการ ๓ R ประกอบด้วย Reduce Reuse และ Recycle

R : Reduce คือ การลดการใช้ การบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดขยะ เช่น ปิดไฟทุกครั้งที่ไม่ใช้งานหรือเปิดเฉพาะจุดที่ใช้งาน ปิดคอมพิวเตอร์และเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ใช้เป็นเวลานาน ๆ ถอดปลั๊กของเครื่องใช้ไฟฟ้า เมื่อต้องการเดินทางไกล ๆ ควรใช้วิธีเดิน ขี่จักรยาน หรือนั่งรถโดยสารแทนการขับรถไปเอง หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียว หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานต่ำ

ไม่สนับสนุนร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย และไม่มีระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว กรณีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำบ้านที่ใช้เป็นประจำ เช่น สบู่ ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดบรรจุใหญ่กว่า เนื่องจากใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ลดหรือลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ

เลือกซื้อสินค้าหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีระบบมัดจำ – คืนเงิน เช่น ขวดเครื่องดื่มประเภทต่างๆ เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้ หรือมีส่วนประกอบของวัสดุรีไซเคิล เช่น ถุงช้อปปิ้ง

R : Reuse คือ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้ มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกระดาษรายงานที่เขียนแล้ว ๑ หน้า มาใช้ในหน้าที่เหลือหรืออาจนำมาทำเป็นกระดาษโน้ต ช่วยลดปริมาณการตัดต้นไม้ได้เป็นจำนวนมาก การนำขวดแก้วมาใส่น้ำรับประทาน หรือนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ต่างๆ เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่า ๑ ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ประจุไฟฟ้าใหม่ได้ซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ (Repair) ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก บำรุงรักษาเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้นนำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่นๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ซ้ำถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ และกล่องกระดาษ การใช้ซ้ำขวดน้ำดื่ม เขยือกนม และกล่องใส่ขนม ยิม เช่า หรือใช้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้

บ่อยครั้งร่วมกัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร บริจาคหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือใช้สอยอื่นๆ นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเปลงนอน เป็นต้น ใช้ซ้ำวัสดุสำนักงาน เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น

R : Recycle คือ การนำสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเดิมไม่ได้แล้ว หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นขยะ นำไปจัดการด้วยกระบวนการต่างๆ แล้วแปรรูปมาเป็นสิ่งใหม่ จากนั้นก็นำมาใช้ใหม่ เช่น เศษกระดาษสามารถนำไปรีไซเคิลกลับมาใช้เป็นกล่องหรือถุงกระดาษ การนำแก้วหรือพลาสติกมาหลอมใช้ใหม่เป็นขวด ภาชนะใส่ของ หรือเครื่องใช้อื่นๆ ฝากระป๋องน้ำอัดลมก็สามารถนำมาหลอมใช้ใหม่ทำขวดพลาสติก PET มาหลอมเป็นเม็ดพลาสติก ตีเป็นเส้นใยนำมาผลิตเป็นพรมหรือเสื่อ นำเศษอลูมิเนียมมาหลอม ขึ้นรูปเป็นแผ่น นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม รวมทั้งกระป๋องอะลูมิเนียม

ดังนั้นเราจึงควรคัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล โดยนำไปขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะ แลกไข่ เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับไปรีไซเคิล

แนวคิด ทฤษฎี ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่

SWOT Analysis

SWOT เป็นหลักการวิเคราะห์รูปแบบหนึ่ง ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายใน มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มาตั้งแต่ปี ๑๙๖๐ โดยจะใช้ในการประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรทั้งภายในและภายนอก โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๔ อย่างด้วยกันคือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อแก้ไขปัญหาภายในและภายนอกขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของ SWOT มีทั้งหมด ๔ อย่างด้วยกัน ซึ่งเป็นการนำตัวอักษรหน้าในภาษาอังกฤษของหลักการทั้งหมด ๔ อย่างมารวมกัน เพื่อความสะดวกสบายและง่ายในการจดจำ ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. จุดแข็ง (Strength) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่ดีภายในองค์กร
๒. จุดอ่อน (Weakness) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่เป็นข้อด้อยขององค์กร ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข

๓. โอกาส (Opportunity) คือ หนทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

๔. อุปสรรค (Threat) คือ ปัจจัยที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร

ซึ่งการใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหานั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายใน (Internal analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากจุด

แข็งและจุดอ่อนขององค์กร

๒. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายนอก (External analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากโอกาสและอุปสรรค ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง ประชาชน เศรษฐกิจ เป็นต้น

โดยในการวิเคราะห์ตามหลักการ SWOT ที่ถูกต้องนั้นต้องหาจุดแข็งเพื่อลบจุดอ่อน รวมถึงหากกลยุทธ์สร้างความแข็งแกร่ง ภายใต้โอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรคต่างๆ นั้นเอง

จากหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอย ในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน” สามารถใช้ทฤษฎี SWOT Analysis วิเคราะห์ได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน (Internal analysis)	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. ตลาดน้ำตลิ่งชัน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเขตตลิ่งชันที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพมหานคร ๒. ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันมีการบริหารงานที่เข้มแข็ง ๓. สำนักงานเขตตลิ่งชัน มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการขยะมูลฝอย ๔. ผู้บริหารสำนักงานเขตมีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๕. มีวัสดุอุปกรณ์พร้อมในการดำเนินกิจกรรม เช่น ถังขยะสำหรับการคัดแยก ๖. มีสถานที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมเสริม เช่น การทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร	๑. เจ้าหน้าที่ดำเนินการมีการโยกย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ๒. ขาดการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ ๓. การส่งเสริมการคัดแยกขยะของสำนักงานเขตยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๔. นักท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม ทำให้ยากแก่การสื่อสารประชาสัมพันธ์

ปัจจัยภายนอก (External analysis)	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดการขยะและมีการกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ๒. ผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย และนำมาเป็นนโยบายของกรุงเทพมหานคร ๓. มีหน่วยงานภายนอกพร้อมให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เช่น บริษัทต่างๆ	๑. ไม่มีบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะ

หลักบริหาร ๔M

๔M ประกอบด้วย Man Money Materials Management

๑. Man หรือ คน = การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด

๒. Money หรือ เงิน = การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุด และให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๓. Materials หรือ วัสดุดิบ = การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด

๔. Management หรือ การจัดการ = การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหาร ควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

การใช้หลักบริหาร ๔M ในการดำเนินการ ตามหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน” มีความจำเป็น เนื่องจากการใช้คน เงิน วัสดุดิบ และการบริหารจัดการที่ดีและมีความเหมาะสม จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่ผลสำเร็จของงาน

วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA

PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

การใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพในการดำเนินการ ตามหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน” จะทำให้สามารถแก้ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยจากตลาดน้ำตลิ่งชัน ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่คงเหลือที่จะนำไปกำจัดจะมีปริมาณลดลงได้ และสามารถสร้างจิตสำนึกให้ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๑. ขอความเห็นชอบเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน	- นักพัฒนาสังคมเขียนโครงการ - หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเสนอโครงการ - ผู้อำนวยการเขตตลิ่งชันอนุมัติโครงการ	๓ ตุลาคม ๒๕๕๙
๒. เมื่อผู้บริหารให้ความเห็นชอบ จึงแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานเขตตลิ่งชัน และประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน	๑) ผู้อำนวยการเขตตลิ่งชันเป็นประธาน ๒) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตตลิ่งชันที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน ๓) ประธานประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นกรรมการ ๔) ผู้แทนผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันโซนบนบกเป็นกรรมการ ๕) ผู้แทนผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันโซนโป๊ะแพเป็นกรรมการ ๖) หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายเป็นกรรมการ ๗) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเป็นกรรมการและเลขานุการ ๘) เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

แนวทางการดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
	๙) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	
๓. จัดประชุมคณะทำงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ	- คณะทำงาน	๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

<p>๔. จัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ เพื่อปลูกจิตสำนึกในการจัดการขยะ มูลฝอยให้กับผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน</p>	<p>ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตตลิ่งชัน จัดอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน ๑๘๐ คน - วิทยากรจากฝ่ายรักษาความสะอาด และสวนสาธารณะ สำนักงานเขตตลิ่งชัน 	<p>๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙</p>
<p>๕. จัดกิจกรรมเชิงรุกการจัดการขยะ มูลฝอยให้กับผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน และนักท่องเที่ยวในวันเปิดให้บริการของตลาดน้ำตลิ่งชัน ได้แก่</p> <p>๕.๑ รณรงค์ประชาสัมพันธ์</p> <p>การคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้งต่อวัน ได้แก่ เวลา ๑๐.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐น. - เดินรณรงค์แจกแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ ให้กับนักท่องเที่ยว จำนวน ๕๐ คน ขึ้นไปต่อวัน - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติด บริเวณที่รับประทานอาหารและ จุดทิ้งขยะมูลฝอยไม่น้อยกว่า ๓๐ จุดในบริเวณตลาดน้ำตลิ่งชัน 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงาน - ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน - นักท่องเที่ยว 	<p>วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักชัตฤกษ์ที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เปิดให้บริการเริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ – วันอาทิตย์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๐</p>
<p>แนวทางการดำเนินการ</p>	<p>ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง</p>	<p>ระยะเวลา</p>
<p>๕.๒ <u>คัดแยกขยะรีไซเคิล</u> จัดทำถังขยะแยกประเภทรองรับขยะรีไซเคิล ตั้งตามจุดที่ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ง่าย ไม่น้อยกว่า ๑๐ จุด</p> <p>๕.๓ <u>ทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน - นักท่องเที่ยว - ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตตลิ่งชัน - ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน 	

<p>ให้ร้านค้าแต่ละร้านแยก ขยะที่เป็นเศษอาหาร แล้วรวมไว้ในจุดที่โซนกำหนด โดยมีผู้รับผิดชอบนำไป ทำปุ๋ยหมักในจุดสาธิตที่ สำนักงานเขตตลิ่งชัน จัดเตรียมไว้ให้</p>	<p>- ฝ่ายรักษาความสะอาดและ สวนสาธารณะ สำนักงานเขตตลิ่งชัน</p>	
<p>๖. ติดตามประเมินผลทุกเดือน ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๐ โดยดูจากรายงานผล/สถิติปริมาณ น้ำหนักของขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ จากตลาดน้ำตลิ่งชันที่เหลือหลังจาก ผ่านการคัดแยกเรียบร้อยแล้ว พร้อมรายงานคณะทำงานทราบ</p>	<p>- ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตตลิ่งชัน - ฝ่ายรักษาความสะอาดและ สวนสาธารณะ สำนักงานเขตตลิ่งชัน</p>	<p>รายงานผล ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป เริ่มรายงาน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ๒๕๕๙ – เดือน กันยายน ๒๕๖๐</p>
<p>๗. จัดทำรายงานผลการศึกษาและ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ</p>	<p>- ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตตลิ่งชัน - ฝ่ายรักษาความสะอาดและ สวนสาธารณะ สำนักงานเขตตลิ่งชัน</p>	<p>๑๙ กันยายน ๒๕๖๐</p>

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ – เดือนกันยายน ๒๕๖๐

๘. งบประมาณ

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการ
จัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน เป็นเงิน ๓๒,๐๐๐.-บาท (สามหมื่นสองพันบาทถ้วน)
รายละเอียดดังนี้

๘.๑ ค่าวัสดุในการจัดกิจกรรม

เป็นเงิน ๕,๐๐๐.-บาท

๘.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อปลูกจิตสำนึกในการจัดการ
ขยะมูลฝอยให้กับผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชัน

- ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม ไม่ครบมือ สถานที่ราชการ

(๑๘๐ คน x ๑๕๐.-บาท x ๑ วัน)

เป็นเงิน ๒๗,๐๐๐.-บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๒,๐๐๐.-บาท (สามหมื่นสองพันบาทถ้วน)

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
เป้าหมาย (Output) ๑. ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจัดการขยะมูลฝอย ๒. ผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันและนักท่องเที่ยว เข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในการจัดการขยะมูลฝอยกับสำนักงานเขตตลิ่งชัน ๓. จัดทำรายงานผลการศึกษารายงานเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน	- จำนวนผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันที่เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐ - จำนวนผู้ค้าตลาดน้ำตลิ่งชันและนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักงานเขตตลิ่งชัน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คนต่อวัน - รายงานผลการศึกษารายงานเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน ๑ ชุด	- จัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ - ประเมินผลจากแบบทดสอบก่อน - หลัง การอบรม - จัดกิจกรรมเชิงรุก ๓ กิจกรรม ได้แก่ รมรงค์ประชาสัมพันธ์-การคัดแยกขยะมูลฝอย คัดแยกขยะรีไซเคิล และทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร - จัดประชุมสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม
เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
วัตถุประสงค์ (Outcome) ๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน ๒. เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของตลาดน้ำตลิ่งชัน และส่งเสริม	- ปริมาณขยะมูลฝอยของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน ลดลงร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา - นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ร้อยละ ๘๐	- รายงานผล/สถิติปริมาณน้ำหนักรวมของขยะมูลฝอยที่จัดเก็บจากตลาดน้ำตลิ่งชัน - แบบสอบถามความพึงพอใจ

<p>การท่องเที่ยว</p> <p>๓. เพื่อนำผลการศึกษาไปขยายผลให้กับสำนักงานเขต หรือหน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการต่อไป</p>	<p>- มีหนังสือตอบรับการส่งผลการศึกษา ร้อยละ ๑๐๐</p>	<p>- หนังสือนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
--	---	---

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ดังนี้

๑๐.๑ สภากรุงเทพมหานครควรเสนอแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๖ ควรเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราน้ำหนักขยะที่จัดเก็บได้จริง โดยคิดตามน้ำหนักของปริมาณขยะที่ทิ้ง

๑๐.๒ รัฐบาลควรเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรเพิ่มบทลงโทษ หรือเพิ่มค่าปรับกรณีไม่มีการคัดแยกขยะ